

ὁ «Ψυχοπατέρας» εἶνε ἀριστοῦργημα!

Καὶ ὁ πλέον ὠφελήμενος ἀπὸ τὸν «Ψυχοπατέρα» — ποῖος εἶνε νομίζετε; Οὔτε ὁ θιασάρχης, οὔτε ὁ συγγραφεύς. Ἀλλ' ἀπλοῦστάτα εἰς τῶν ἡθοποιῶν, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν παράστασιν: ὁ νεαρὸς ἐρασιτέχνης καὶ μαθητὴς τοῦ Ὠδείου Εὐάγγελος Δαμάσκος. Αὐτὸς συνεκέντρωσε τοὺς περισσότερους ἐπαίνοους ὡς Εὐτύχιος, αὐτὸς ἐκίνησε περισσότερον τὴν προσοχὴν. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίδεως ἀνεδείχθη κωμῳδός — μὲ ἄλλους λόγους ἤρωος οἰκογενειακοῦ δράματος, — ἀνεπίληπτος. Μάλιστα παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Κας Λεκατσᾶ, ἡ ὁποία εἶνε ἐπίσης καλὴ δι' οἰκογενειακὸν δράμα, ἀνεδείχθη ἀκόμῃ περισσότερον. Ἐνας κύριος, ὁ ὁποῖος γνωρίζει ἀπὸ θέατρον, μοῦ ἔλεγεν: «Ἐως τὴν τὴν καλλίτερον παιζιμον ποῦ εἶδα ἐδῶ ἦτο τοῦ Βοναδέρα, ὡς Ὀσβάλδου, ἀλλ' ἡ ἐρωτικὴ σκηνὴ τῆς δ' ὑπὸ πρᾶξεως τοῦ «Ψυχοπατέρα» μεταξὺ Δαμάσκου καὶ Κας Λεκατσᾶ, εἶνε ὅ,τι τελειότερον εἶδα εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον. Τί λεπτὴ, τί τελεία ὑπόκρισις!»

Ὁ κ. Δαμάσκος ἐζήτησε τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ὠδείου νάνελθῃ τὴν σκηνὴν διὰ νὰ κάμῃ ὀλίγην πρακτικὴν. Τὸ Ὠδεῖον τοῦ τὸ ἐπέτρεψε, καὶ ἐνεφανίσθη κατ' ἀρχὰς τὴν 23 Ἰουλίου ὑπὸ τὸν Λεκατσᾶν εἰς τὸ «Ἀθηναῖον» ὡς Ρωμαῖος εἰς τὸν «Ρωμαῖον καὶ Ἰουλιέταν, τοῦ Σαίξπηρ. Ὅσῳ ἦτο δυνατόν διὰ πρώτην φοράν, ἐπέτυχε. Καὶ οἱ αὐστηρότεροι ὁμολόγησαν ὅτι ἔχει μέλλον καὶ προσόντα ὅσα ὀλίγοι τῶν σκηνικῶν μας. Ἀλλ' ἡ τραγωδία εἰς τὰ πρῶτα βήματα εἶνε δύσκολος: τὸ δὲ νεανικὸν στῆθος δὲν εἶνε ἀκόμῃ ἱκανὸν νὰ δεχθῇ καὶ νὰ ποδώσῃ τελείως ὅλην ἐκείνην τὴν πλῆμυραν τοῦ πάθους. Ἐκ τούτου καὶ ἡ ἐπιθυμία διὰ τὸ μέλλον. Ἀλλ' εἰς τὸ οἰκογενειακὸν δράμα ὁ κ. Δαμάσκος ἐκρίθη ἀνεπιφυλάκτως, ὡς συνδυάζων χάριν καὶ φυσικότητα δύο προσόντα τὰ ὁποῖα συνηνωμένα ἀποτελοῦν ὅλην τὴν δύναμιν τῶν τοιοῦτων ρόλων.

Ὁ κ. Δαμάσκος ἐπέδειξεν ὥραϊον παρὰ δῆγμα, γλυκεῖαν φυσιογνωμίαν, μελωδικὴν φωνήν, μετρημένας κινήσεις. Σπανίως ἀνῆλθε τὴν σκηνὴν τόσον ἐξευγενισμένος ἡθοποιός. Ἀλλ' ὅ,τι τὸν διακρίνει ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του, εἶνε ἡ καλαισθησία. Ἐννοεῖ καὶ αἰσθάνεται ὅ,τι παίζει, οὔτε θὰ ἐπαιξε τίποτε ποῦ δὲν τὸ ἐνδοί καὶ ἡσθάνετο ἄξιον ἑαυτοῦ. Καὶ ἔχομεν ἀνάγκην κατεπείγουσαν οὕτω μορφωμένων καὶ καλαισθητῶν ἡθοποιῶν. Εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῶν σημερινῶν ὀφείλονται τὰ τερατοεργήματα, τὰ ὁποῖα μετὰ κόπου, ζήλου καὶ δαπάνης ἀξίων καλλιτέρας τύχης, ἀναβιδάζονται καθημερινῶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρὸς βλάβην καὶ τοῦ ταλάντου τῶν καλῶν ἡθοποιῶν καὶ τῆς κοινῆς καλαισθησίας. Δύο-τρεῖς ἡθοποιοὶ ὡς τὸν κ. Δαμάσκον εἰς ἓνα θιάσον, θὰ ἦσαν ἐγγύησις ὅτι τὰ παιζόμενα ἔργα δὲν θὰ ἐπροκάλλυντο τοῦλάχιστον μαξιλάριον. Αὐτὸ θὰ ἐλύπει ἴσως μόνον ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐντροφεύουν εἰς τὸ ἀστεϊότατον θέαμα.

Γρ. Ξ.

ΚΡΥΦΟΣ ΠΟΝΟΣ

«Ἐλα καπετάν-Θάνο, τελείωσέ μας τὸ ταξεῖδι ποῦ ἄρχισες χθές», ἔλεγαν ἡ γειτόνισσες, καθισμένες ἀπὸδεῖπνα σ' τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ του.

«Πές μας τί ἀπόγεινε ὁ Ἀράπης ἐκεῖνος;» καὶ τὸν ἐκῦτάζαν σ' τὰ μάτια μὲ ὅλην τὴν γυναικεῖαν περιέργειαν. Γιατὶ ἀπὸ τότε ποῦ ἦλθε καὶ καθίσε σ' τὴν γειτονιά τους ὁ καπετάν-Θάνος, ἄλλαξαν τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς βεγγέρας ποῦ ἔκαναν, καθισμένες τὰ βράδυα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν πόρταν τους καὶ κακολογώντας τοὺς διαβάτες.

Τώρα μαζεμμένες νηὲς καὶ γρηῆς ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλὴν του, ἄκουγαν νὰ τοὺς διηγῆται τὰ ταξεῖδιά του, τοὺς τόπους ποῦ εἶδε, τοὺς κινδύνους ποῦ πέρασε.

Καὶ ἔτσι εὗρισκε καὶ ὁ γέρο-Θάνος ἀνακούφισι, γιατί λησμονοῦσε λίγο τὴν δυστυχίαν του, τὴν κακομοιρίαν του.

Καὶ ἦταν ἀληθινὰ δυστυχής!

Ἡ γυναῖκά του ἀπέθανε. Τὴν κόρη του τὴν ἔχασεν εἰκοσι χρονῶ κοπέλλα, οἱ συγγενεῖς του, δύο τρεῖς ποῦ εἶχε, ἔλειπαν σ' τὴν ξενιτειὰ καὶ οὔτε ἤξεραν ἂν ζῇ ἢ πέθανε.

Κατάμονος λοιπόν, ἦταν ἀναγκασμένος, ἐξῆντα χρονῶ ἄνθρωπος, νὰ δουλεύῃ ἀκόμα, νὰ φτιάχνῃ δίχτυα, γιὰ νὰ ζῇ.

Ἀπὸ παιδὶ πάλαι μὲ τὴν θάλασσαν, μὲ τὰ καράβια, ἔκαμε καὶ καπετάνιος, καὶ δὲν μπόρεσε νὰ οἰκονομήσῃ, παρὰ λίγα, πολὺ λίγα χρηματάκια. Ἦταν σ' ἓνα λόγο, ἀπὸ κείνους τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ σὰν τοὺς βάλλῃ μπρὸς ἡ τύχη δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ πάρουν ἄνεσι.

Γιὰ τοῦτο ἡ γειτόνισσες ἡ καὶ μὲνες τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν περιποιούνταν ὅπως ἡμποροῦσαν. Καὶ κείνος ἄνθρωπος καλός, ἀγαθός, δὲν εἶχε πῶς νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.

Κάθε βράδυ ποῦ ἐσυνάζοντο, εἶχε καὶ ἓνα πιάτο σῆκα καὶ σταφύλια, ποῦ τ' ἔφερνε ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν, καὶ τὴν ἐφίλει.

Μὰ ἡ Φανή, ἡ ὥμορφη καὶ καλὴ Φανή, τὸν ἐπονοῦσε πειότερο ἀπ' ὅλες τὴν γειτόνισσες.

Εἰκοσι χρονῶ κοπέλλα, ξανθὴ, μὲ μαῦρα μάτια, ἄσπρη σὰν τὸ χιόνι, ἦταν τὸ καμάρι τῆς γειτονίας ὅλης.

Δέκα φορές τὴν ἡμέραν ἔβγαινε στὴν πόρταν τῆς, καὶ τὸν ῥωτοῦσε ἂν θέλῃ τίποτε, νὰ στείλῃ τὰδε φράκι τῆς νὰ τοῦ πάρῃ.

Καὶ ὅταν ἐτύχαινε νὰ εἶν' ἀνήμερος, μόνη τῆς τοῦ ἔφτιανε σούπα καὶ τοῦ τὴν πῆγαινε, γιατί ποῖος ἄλλος θὰ ῥρόντιζε; Ἡ γειτόνισσες δὲν ἄδειαζαν καὶ πολὺ.

Καὶ ἐξακολουθοῦσε ταχτικά ἡ βεγγέρα. Ὅλες συνάζονταν ἀπ' ἔξω, καὶ κοντὰ τοῦ ἡ Φανή, μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα τὸν ἄκουε. Δὲν εἶχε ξεκολλημό. Τῆς ἄρσαν κεῖνα πῶλεγε ὁ καπετάν-Θάνος, καὶ πρώτη πῆγαινε σ' τὴν αὐλὴν του, καὶ τελευταία

ἔφευγε. Μὰ καὶ ὁ γέρος πῶς τὴν ἐκαμάρωνε...

Εἶχε ἀρραβωνισθῇ δύο μῆνες προτῆτερα, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀρραβωνιστικὸς ἔφυγ' εὐθὺς γιὰ δουλειὰ του, ἡ Φανὴ δὲν ἤθελε νὰ πάῃ ποθεῖν ἄλλου ὅσπου νὰ γυρίσῃ ἐκεῖνος.

Μόνον κάθε βράδυ πῆγαινε σ' τοῦ καπετάν-Θάνου, νὰ ξεσκᾷ λίγο.

Ἦταν ὁρφανὴ ἡ Φανὴ καὶ σ' τὸ γέρο νόμιζε πῶς βλέπει τὸν πατέρα τῆς: πολὺ τὸν ἀγαποῦσε. Μὰ καὶ αὐτὸς κοντὰ τῆς σὰν νὰ γυρίζε στὰ πρῶτα τοῦ χρόνιου, σ' τὰ νιάτα του.

Ὅταν ἡ Φανὴ τοῦ εἶπε τὸν ἀρραβωνιά τῆς, ἐχάρηκε: τοῦ ἦλθε μάλιστα πολλὴ εὐθυμία. Ἐπειτα τῆς ἔδωκε τὴν εὐχὴν καὶ ἐδάχρυσεν... Σὲ λίγες μέραις ὅμως ἡ εὐθυμία τὸν ἄφησε καὶ ὅσο ζήτοῦσε ἡ Φανὴ νὰ τὸν διασκεδάσῃ, τόσο χειρότερα.

Ἡ γειτόνισσες τὸν εἶχαν γιὰ παράξενον! Ὡς τόσο ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς ποῦ θὰ ἤρχετο ὁ ἀρραβωνιστικὸς τῆς Φανῆς.

Μιὰ βραδυὰ ποῦ ἡ νέα πῆγε μὲ δύο τρεῖς γειτόνισσες τῆς κατὰ τὴν συνήθειαν, βλέπουν τὸν καπετάν-Θάνο νὰ κάθεται κοντὰ σ' τὴν πόρταν του, συλλογισμένος πολὺ αὐτὴ τὴν φορὰ.

Ἦταν ἀμίλητος.

Ταῖς φάνηκε παράξενον. Ἡ μιὰ ἐβλεπε τὴν ἄλλην. Τί τρέχει καὶ ἄλλαξε τόσο ὁ γέρος μας;

— «Ε! καπετάν-Θάνο δὲ θὰ μᾶς πῆς τίποτε ἀπόψε»; τοῦ λέει ἡ Φανή, πλησιάζοντας.

— Τί νὰ πῶ; Κάθε βράδυ θὰ λέω; Δὲν εἶμαι καλὰ ἀπόψε.

— Ἐλα κάνε μας τὴ χάρι καπετάν-Θάνο, τοῦ λέει ἡ Φανή. Καὶ ἂν ἔχῃς τίποτε θὰ σὲ διασκεδάσουμε καὶ θὰ σοῦ περάσῃ.

— Δὲν μπόρῳ ἀπόψε. Αὔριο; Φανή, αὔριο», καὶ σηκώνεται, παίρνει τὸ σκαμνὶ του καὶ χωρὶς νὰ ἀκούσῃ τὴν καληνύχταν του τοῦλάχιστον, μοναχὰ ἓνα βαρὺ ἀναστέναγμα, μπαίνει σ' τὸ σπῖτι του καὶ κλεῖ τὴν πόρταν.

— Καλὴ τί ἔπαθε; λέει ἡ μιὰ.

— Νὰ μᾶς κλεῖ ἔτσι τὴν πόρταν! ποτὲ δὲν τὸ ἔκανε λέει ἡ ἄλλη, καὶ γυρίσανε σ' τὰ σπῖτια τοὺς δυσαρεστημένους.

— Μὴ τὰ παίρνετε ἔτσι τὰ πράγματα, τίς λέγει τότε ἡ Φανή. Ποῖος ξέρει τί θᾶχῃ ὁ καὶ μὲνος... Ἐρημος, χωρὶς νᾶχῃ κανένα νὰ τὸν περιποιηθῇ... πόσες συλλογὲς δὲν μπορεῖ νᾶχῃ ἓνας σ' τὴν θέσιν του.

Τὴν ἄλλην μέραν τὸ πρῶτ' ποῦ πῆγε σ' τὴν ἐκκλησιά, γιατί ἦταν Κυριακὴ, δὲν εἶδε τὸν καπετάν-Θάνο νὰ στέκεται σ' τὸ ταχτικό του στασίδι, κοντὰ στὸ τέμπλο, ποῦ πῆγαιναν ὅλα τὰ γεροντάκια, παλαιὸι ναυτικοί. Τῆς φάνηκε παράξενον. «Δὲν θὰ εἶνε καλὰ ὁ καὶ μὲνος» ἔλεγε μέσῃ τῆς, καὶ ἐπέστρεψε σπῖτι τῆς καταλυπημένη.

Μὰ πρὶν φθάσῃ σ' τὴν πόρταν τῆς, ἀνοίγει ὁ καπετάν-Θάνος καὶ ἐτοιμάζεται νὰ καθίσῃ σ' τὸ πεζοῦλι τῆς αὐλῆς του, ποῦ

βλέπει 'μπρός του τὴ Φανή. "Αλλάξε τὸ χρώμα του. Λές καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸν 'δῇ καὶ τραβήχθηκε ἕνα βῆμα πίσω μὲ χαμλωμένα τὰ μάτια.

— Καλὴ 'μέρα καπτάν-Θάνο» τοῦ λέει καὶ τὸν πλησιάζει. Τί κάνεις; Μὰς 'τρόμαξες χθὲς βράδυ· καὶ σήμερα πάλι ἔλειψες ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά. Μήπως δὲν εἶσαι καλὰ; αἶ;»

Καθὼς ἄκουσε αὐτὰ ὁ καπτάν-Θάνος, σήκωσε τὰ μάτια του, τὴ κύτταξε λίγο καὶ τῆς λέει μὲ ξεψυχισμένη φωνή:

— Δὲν ἔχω τίποτε Φανή καὶ 'χαμῆλωσε τὰ μάτια σου πάλι.

— Νὰ σοῦ στείλω τὸν Κώστα, μήπως θές τίποτε;

— "Οχι, ὄχι Φανή εὐχαριστῶ, δὲν θέλω τίποτε», καὶ 'μπῆκε μέσα σ' τὸ σπίτι του, γιὰ εἶδεν πῶς θὰ περνοῦσαν καὶ ἡ ἄλλες γειτόνισσες, γυρίζοντας ἀπὸ τὴν λειτουργία καὶ θὰ τὸν 'ρωτοῦσαν τί κάνει, γιὰτὶ δὲν 'πῆγε 'στὴν ἐκκλησιά, ὅπου δὲν τὸ 'θέλεε διόλου.

"Αν ἦταν τρόπος ποτέ, ποτέ νὰ μὴ τὸν 'δοῦν, νὰ μὴ τοῦ 'μιλήσουν, γιὰτὶ νόμιζε πῶς θὰ 'δοῦν στὸ πρόσωπό του γραμμένη τὴν αἰτία τοῦ πόνου, τοῦ κρυφοῦ πόνου ποῦ τὸν ἔκαιε. Τὸ μεσημέρι δὲν ἔφαγε τίποτε.

Τὸ χταποδάκι πούχε, τῶρριψε ὅλο σ' τὴν γάτα, ἕνα γέρο μαῦρο γάτο, ποῦ τὸν εἶχε μαζὶ του μὲ τὸ τελευταῖο καράβι ποῦ ταξείδευε.

Κάθησε σ' τὸ καναπεδάκι του, ἀκούμ-θησε τὸ κεφάλι του σ' τὸ χέρι του, καὶ ἔμεινε συλλογισμένος. "Εκλεισε μάλιστα καὶ τὴν πόρτα του, γιὰτὶ ἐκείνη τὴν ὥρα ἦλθε τὸ βαπόρι καὶ ὁ κόσμος πηγαίνον-χετο σ' τοὺς δρόμους.

"Ἦλθε στιγμή ποῦ 'δάκρυσε τὸ μάτι του, ἀλλὰ ποῖος τὸ εἶδε; ποῖος ἄκουσε τοὺς στεναγμούς του; "Εξω, ὁ κόσμος ἔτρεχε χαρούμενος, σ' τοὺς δρόμους, ἀπὸ κανένα εὐχάριστο γράμμα, ἢ ἀπὸ τὸν ἑτοιμο ἀγαπημένον. Μόνον σ' τὸ σπιτάκι του ἦταν ἡσυχία· μοναχὰ τὸ βόμβο τῶν μυιγῶν ἄκουγες σ' τὸ παράθυρο, καὶ τὸ βοχαλιτὸ τοῦ γάτου, ποῦ ὕστερα ἀπὸ τέ-τοιο καλὸ φαγητὸ ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ βοχάλιζε.

Καλότυχος γάτε! Δυστυχισμένη γέρω-Θάνε! . . . "Εξαφνα μὲς τῇ βαθείᾳ συλ-λογῇ ποῦτανε, ἄκουσε τὴν πόρτα νὰ χτυπᾷ. — Ποῖος εἶνε; ; ῥωτᾷ, καὶ πᾶει κατὰ τὴν πόρτα.

"Ἦταν ἡ Φανή τρελλὴ ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς· εἶχε λάβει γράμμα ἀπὸ τὸν ἀρραβωνια-στικό της καὶ ἔτρεξε πρῶτα σ' τοῦ κα-πτάν-Θάνου ποῦ τὸν ἀγαποῦσε τόσο . . .

— "Ανοίξε καπτάν-Θάνο· ἔχω νὰ σοῦ πῶ κατὶ.

Χλώμιασε τότες ἐκεῖνος. Τί νὰ κάμη. Νὰ ἀνοίξη; νὰ μὴ ἀνοίξη;

Τῆς ἀνοίγει τέλος καὶ μπαίνει μέσα τρεχάτη, χαρούμενη ἡ Φανή.

— Δὲν ξέρεις τὴ χαρὰ μου, καπτάν-

Θάνο», τοῦ λέγει· «"Ελαβα ἕνα γράμμα τώρα ἀπὸ τὸ Γιῶργη μου, ἀπὸ τὴν 'Α-θήνα καὶ μοῦ γράφει πῶς ἔρχεται τὴν ἐρ-χομένη Κυριακὴ καὶ μετὰ κανένα μῆνα ἀκόμα θὰ κάνωμε τὸ γάμο. Κύτταξε νᾶσαι καλὰ τέλεια ὡς τότε. "Ακούς; Καὶ νὰ μὴ στενοχωριέσαι, ποῦ ἦσαι μόνος σου. "Εμεῖς θὰ σ' ἀγαποῦμε καὶ θὰ σὲ περι-ποιούμεθα». Δὲν εἶπε λέξι ἐκεῖνος. Σηκό-νει ἐλαφρὰ τὰ μάτια του, τὴν κύτταζει καὶ κυλιέται σ' τὸ μαρμαρένο μάγουλό του ἕνα δάκρυ!

— Τί ἔχεις καπτάν-Θάνο; τοῦ λέει 'κίνηνη τρομασμένη.

— Τίποτε, τίποτε, τῆς λέει ἐκεῖνος καὶ σπογγίζει τὰ μάτια του.

— Μὰ πῶς τίποτε; δὲν εἶσαι διόλου καλὰ. "Εγὼ ἦλθα καὶ σοῦ τῶπα, γιὰτὶ ξέρω πῶς μ' ἀγαπᾷς, καὶ 'νόμιζα πῶς θὰ χαρῆς μαζὶ μου.

— Μὲ τὴν εὐχή μου, κόρη μου» τῆς λέει, μὲ πολὺ ἀδύνατη φωνή. Νὰ ζήσης, νὰ γεράσης καὶ ν' ἀγαπᾷς τὸν ἄντρα σου, Φανή. Καὶ πότε πότε νὰ θυμᾷσαι τὸν καπτάν-Θάνο, πῶλεγε τόσες ιστορίες ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴ πόρτα του, τὰ βράδυ. "Ελα νὰ σὲ φιλήσω σ' τὸ μέτωπο κόρη μου». Καὶ πιάνει μὲ τρεμουλιαστὰ χεῖρα τὸ κεφάλι της.

Μὰ καθὼς ἀγγίζουν τὰ χεῖλια τὸ μέ-τωπο της, πέφτει κάτω. Βγάζει τίς φωνές ἡ Φανή. Τρέχουν ἡ γειτόνισσες καὶ ὅλαις μαζὺ σηκώνουν ἀπὸ τὸ πάτωμα τὸ καπτάν-Θάνο, καὶ τὸν βάζουν σ' τὸ καναπέ.

Σὲ 'λίγο ξελιγοθύμησε. "Ανοίξε τὰ μάτια του, καὶ κύτταξε ὅλους γύρω, ὕστερα τὰ γύρισε σ' τὴ Φανή ποῦ ἦταν ἀπὸ πᾶνός του, καὶ μὲ τόση λύπη τῶρα τὴν ἐβλεπε, ποῦ ἡ κόρη συγκινήθηκε.

"Απὸ τότες ἀδύνατησε πολὺ. Θάρρεῖς πῶς ἔλυσε κάθε 'μέρα . . .

Τὴν βραδυὰ τοῦ γάμου τῆς Φανῆς μόνον ὁ καπτάν-Θάνος ἔλειπε . . .

Τὸν ἔφαγε ἕνας πόνος, ποῦ ἦτανε καὶ θὰ εἶνε κρυφὸς γιὰ πάντα.

Γ. ΑΞΙΩΤΗΣ

ΤΕΛΕΤΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ (28 Αὐγούστου 1834)

"Υπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Ἑστία» τῇ 22 Ἰουλίου 1834 (Τόμ. 12, ἀριθ. 7), μακρὰν περιγραφὴν τελε-τῆς ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν, καθ' ἣν ὁ Βασιλεὺς Ὀθων, διερχόμενος τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸ ἔτος 1834, καθηγίσατο τὸν πρῶτον λίθον τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ Παρθενῶνος, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος βαυαρῶς Κλέντζε, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐπεχείρησεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀνασκαφάς.

Τὸ ἐπίσημον τοῦτο γεγονός, καθ' ὃ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἤρχισε τὸ πρῶτον ἡδὴ ἀνασκαφὴ ἑλληνικῶν ἀρχαιοτή-των, ἐωρτάσθη ἐν Ἀθήναις, ὧν οἱ κάτοικοι δὲν ὑπερέβαινον τὰς 12,000, διὰ μεγαλο-

πρεποὺς καὶ δημοτελοὺς ἐορτῆς, ἥς τὰ καθ' ἕκαστον περιέγραφα ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ με-λέτῃ μου.

Ἐπὶ τῇ εἰρημένῃ τότε ἐορτῇ ἐξεδόθη πρό-γραμμα εἰδικὸν ἐκ 16 ἀρθρῶν, ἐγένετο ὑπο-δοχὴ ἐπίσημος τῆς εισόδου τοῦ Ὀθωνος εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τῶν δημογερόντων, τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν κατοίκων, προσεφέρθη τῷ Βασιλεῖ εἰσερχομένῳ δῶρον ζῶσα γλαυῦξ, σύμβολον τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις σώζεται ἐτι καὶ νῦν τεταρτιευμένη ἐν τῇ Μουσείῳ τοῦ Μο-νάχου, καὶ ἐγένετο λαμπρὰ προσφωνήσις τῷ Βασιλεῖ εἰσερχομένῳ ὑπὸ τοῦ Γιαννακοῦ Βλά-χου, ἐνὸς τῶν τριῶν δημογερόντων. Ἐν τῇ Ἀκροπόλει δὲ ὁ Κλέντζε ἐξεφώνησε κατάλ-ληλον λογιῶριον, ὅπερ ἐν ἑλληνικῇ μεταφρά-σει διενεμήθη τότε εἰς πολλοὺς τῶν παρι-σταμένων.

Μετὰ παρέλευσιν ἑνδεκα ἐτῶν ἡτύχησα νὰ ἀνεύρω, πλὴν τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῇ τότε μελέτῃ μου, τοῦ προγράμματος τῆς τε-λετῆς, τῆς προσφωνήσεως τοῦ Γιαννακοῦ Βλά-χου, καὶ τῶν ἐπιγραφῶν χάριν τῆς ἐορτῆς ἐπὶ τε τῆς πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τῶν ση-μαίων, τὴν αὐτόγραφον πρόσκλησιν τῶν δη-μογερόντων Γιαννακοῦ Βλάχου καὶ Γεωργίου Μεταξᾶ, δι' ἧς προσεκάλουν ἐπιφανεῖς τότε προὔχοντας πολίτας τῶν Ἀθηνῶν ἐντοπίους καὶ παρεπιδημοῦντας ὅπως συνοδεύσωσι τὸν βασιλέα Ὀθωνα κατὰ τὴν ἄνοδον αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο δημοσιεύω ἐνταῦθα καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὅσων ἔγραψα τῷ 1834 ἐν τῇ «Ἑστία», καὶ χάριν τῶν ὀνομάτων τῶν ἐπισήμων πολιτῶν, τῶν εὐρισκομένων τότε ἐν Ἀθήναις.

Τὸ ἔγγραφον ἔχει ὡς ἑξῆς

«Ἡ Δημογεροντία Ἀθηνῶν

»Πρὸς τοὺς ΚΚ Ἰ. Καρατζᾶν, Γ. Κατα-κουζηνόν, Γεώρ. Βλαχούτσην, Γ. Ἀργυρό-πουλον, Κωνστ. Βλαχούτσην, Κ. Μποτσά-νην, Α. Κοντόσταυλον, Μ. Μάνον, Κ. Μί-σιον, Σ. Βαλέταν, Δ. Σοῦτσον, Α. Κομ-πατῆν, Ν. Δημητριάδην, Κ. Νεγρεπόντην, »Κ. Σκυλίτσην, Γ. Ἀφρονιδῆν, Σταμ. Βεῦ-ρον, Κωνστ. Θεοχάρην, Κυριάκον Σεργιώ-την, Α. Λευκιάν, Κ. Φιλαλήθην, Ἰάκ. »Ρ. Παγκαδῆν, Λουκάν Πύρρον, Δ. Μη-»τσάκην, Τζωρτζῆν Καστάνην, Ἰω. Χριστό-»πουλον, Θ. Μαρκάκην, Ῥαυτόπουλον, Γ. »Ζήμαν καὶ Γαστάνον Μοράλιαν.

»Παρακαλεῖσθε, Κύριοι, νὰ παρευρεθῆτε »εἰς τὸ κατὰστημα τῆς Δημογεροντίας ταύ-»της σήμερον εἰς τὰς 3 ὥρας μ. μ. διὰ νὰ »ἐλθωμεν συνοδευμένοι εἰς τὴν Β. αὐλὴν τῆς »Α. Μεγάλ. τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν ἀνακτο-»ς, ὅπου θέλει νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν »διὰ τὴν τελετὴν τοῦ Παρθενῶνος.

»Τῇ 28 Αὐγούστου 1834. Ἀθῆναι.

»Οἱ Δημογερόντες
»Ἰωάννης Βλάχος
(Τ. Σ.) »Γεώρ. Μεταξᾶς.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο εὕρεται ἐν τῷ Ἀρ-χεῖῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐται-ρίας, καταγεγραμμένον ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἀρχεῖου ὑπ' ἀριθ. 14,650.

Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ καὶ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1895-1902.